

Til Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

DET ETISKE RÅD
Ravnsborggade 2, 4. sal
2200 København N
Tel +45 35 37 58 33
www.etiskraad.dk

29. oktober 2010
J.nr.: 1009171, 339823
/UH

Vedrørende høring over udkast til bekendtgørelser til psykiatriloven

Det Etiske Råd takker for modtagelse af udkast til bekendtgørelser, udstedt med hjemmel i lov om anvendelse af tvang i psykiatrien.

Det Etiske Råd har tidligere udtalt sig om indførelse af tvungen opfølgning efter udskrivning, og har i denne sammenhæng særligt koncentreret sig om de i bekendtgørelsen fastsatte regler om dette (bekendtgørelse om anvendelse af anden tvang end frihedsberøvelse på psykiatriske afdelinger, kapitel 2):

Tvungen opfølgning efter udskrivning

Ved høringssvar afgivet den 14. januar 2010 udtalte Rådet blandt andet:

"Det er Rådets opfattelse, at det fortsat er og skal være et fuldstændig grundlæggende princip i forholdet mellem sundhedsvæsenet og borgerne, at det alene er op til den enkelte, om han eller hun ønsker en ydelse fra sundhedsvæsenet..."

Ønsket om ikke at være medicineret må som udgangspunkt respekteres, når dette ønske udtrykkes af en person, der er i stand til at forholde sig til sin situation. Den sindslidende kan – af flere forskellige grunde – have et ønske om at leve et medicin frit liv. Nogle patienter vil således hellere løbe risikoen for tilbagefald af sygdommen end leve et liv med ganske voldsomme bivirkninger

af medicin. Det står som udgangspunkt den enkelte borger i Danmark frit, hvordan vedkommende ønsker at leve sit liv og håndtere sin livssituation. Dette gælder alle mennesker. At indføre mulighed for tvungen opfølgning efter udskrivelse, som alene skal gælde for en gruppe af patienter med psykiske lidelser, vil være et skridt i retning af at marginalisere mennesker med psykiske lidelser, og kan føre til et syn på mennesker med de sværeste psykiske lidelser som mennesker, der ikke har krav på samme rettigheder som andre...

Efter Det Ethiske Råds opfattelse skal rettidig omsorg først og fremmest imødekomme patientens perspektiv i forhold til, hvad der er godt for ham eller hende. Og omsorgen kan være misforstået, hvis den har til formål at pånøde den anden person ens egen opfattelse af, hvordan livet bør leves..."

Det er Det Ethiske Råds opfattelse, at personer, der er fornuftshabile, selv træffer beslutning om behandling, og at et eventuelt ønske om ikke at få behandling skal respekteres, med mindre der er overhængende risiko for, at andre udsættes for fare. Dette gælder, selvom den enkeltes beslutning set ud fra et fagligt synspunkt ikke gavner denne. At gennemtvunge behandling eller omsorg mod en persons ønske er en krænkelse af denne persons integritet.

Om patienten selv vil finde det mere belastende at blive udsat for tvang, når tvangen opleves i ikke-psykotisk tilstand, er vanskeligt at sige. Tvangsopfølgning ved politiets medvirken af en ikke-psykotisk person vil antagelig af omgivelserne opleves som mere belastende og krænkende end en tvangsindlæggelse af en psykotisk person, hvilket de fleste i højere grad vil finde er til den syges bedste.

Det Ethiske Råd er således grundlæggende imod indførelse af tvungen opfølgning efter udskrivning overfor ikke-psykotiske personer.

Det Etiske Råd har nogle bemærkninger til bekendtgørelse om anvendelse af anden tvang end frihedsberøvelse på psykiatriske afdelinger, kapitel 2 om tvungen opfølgning efter udskrivning:

I bekendtgørelsens § 16, anføres i stk. 2, at *"Forud for kontakten til politiet skal det sikres, at der har været gjort rimelige forsøg på at komme i kontakt med patienten"*.

Rådet finder denne formulering misvisende, da det afgørende efter Rådets opfattelse er, at der har været gjort rimelige forsøg på *at få patienten til at tage sin medicin*. De nødvendige både menneskelige og tidsmæssige ressourcer skal være afsat og gennemprøvet, inden der tages et sådant drastisk skridt. Dette indebærer efter Rådets opfattelse, at en person, som patienten er tryk ved, så vidt det overhovedet er muligt har forsøgt at tale med patienten om medicinindtagelse under rolige omstændigheder.

I bekendtgørelsens § 16, stk. 3 anføres: *"De medvirkende polititjenestemænd skal så vidt muligt være civilklædt. Befordres patienten i et af politiets køretøjer, skal dette så vidt muligt ske i et civilt tjenestekøretøj"*.

Det er **Rådets opfattelse**, at politiet i en sådan sammenhæng *altid* skal være civilklædt – med mindre dette i en konkret situation ikke er muligt. Teksten bør afspejle et sådant afsæt.

Det anføres endvidere i bekendtgørelsens § 16, stk. 5, at *"Modstand fra patientens side under afhentning og tvangsmedicinering bør ikke få konsekvenser for patientens behandlingsforløb og -muligheder. Der bør over for patienten, som når der i øvrigt anvendes tvang i psykiatrien, udvises særlig forståelse for dennes reaktion under afhentning og tvangsmedicinering."*

Rådet finder det vanskeligt at forestille sig situationer, hvor det vil være acceptabelt, at modstand fra patientens side får konsekvenser for dennes behandlingsforløb og ikke mindst muligheder for behandling. At der i en bekendtgørelse åbnes op for tvivl om dette, giver usikkerhed både for personalet og patienten. Rådet mener på denne baggrund, at det i bekendtgørelsen bør pointeres, at modstand *ikke* må få konsekvenser for

patientens behandlingsmuligheder, ligesom der ikke blot "bør" men "skal" udvises særlig forståelse for en patients reaktion under afhentning og tvangsmedicinering.

Det ligger Det Ethiske Råd meget på sinde, at psykiatrien får optimale vilkår – herunder de nødvendige ressourcer tilført – for at hjælpe mennesker med de allersværeste lidelser i sindet. Tvang må aldrig blive et første valg, men alene anvendes som en sidste udvej. Med tilstrækkeligt personale med relevante kompetencer og med en hensigtsmæssig og tilstrækkelig organisationsstruktur bør problemet efter Rådets opfattelse kunne minimeres.

Med venlig hilsen
på Det Ethiske Råds vegne

Peder Agger
Formand